

Doc. dr Mališa Radović
Filozofski fakultet, Nikšić

»MOMAČKE VITEŠKE IGRE«

(Autora: Đura Lakovića, Ministarstvo sporta RCG - Podgorica, 2000. g.)

Pred čitaocima je knjiga o Momačkim viteškim igrama u Crnoj Gori tokom njene burne i po mnogo čemu specifične istorije.

Autor je dao sebi veliki zadatak i obavezu da predstavi fizičku kulturu Crne Gore u tako dugim i burnim vremenima, znajući da postojeća literatura ne daje optimalne podatke za ovako sveobuhvatan zahtjev tj. detaljnu obradu. Međutim i pored toga na prostorima Crne Gore postoje određeni podatci u različitim formama o oblicima nadmetanja i igara, koji su se provodili kroz viševjekovnu istoriju naroda sa ovih prostora.

Narodna nadmetanja imala su tokom istorije značajnu funkciju, predstavljajući između ostalog jedan od načina pripremanja mladih ljudi za napore kojima su bili izloženi kako uslovima života tako i vjekovnim borbama za odbranu svoje zemlje. Nadmetanja su bila značajna za razvijanje i vaspitanje još veće neustrašivosti i fizičke spremnosti naroda za borbu protiv raznih ugnjetača i porobljivača, kojima je Crna Gora bila vjekovima izložena. Zbog toga je narod izuzetno cijenio takve junake, a njihova nadmetanja nazivao viteštvom, iako, su u suštini imala zabavni karakter. Na tradiciji zasnovani, narodni oblici nadmetanja i igara prenošeni su s koljena na koljeno, tako da su i danas prisutni neki oblici ovih takmičenja.

Autor svoj rad zasniva na podacima putopisaca, etnologa, pisaca, vladara, kazivanja iz naroda kao i građe iz raznih epskih pjesama koje datiraju još od XIV vijeka pa sve do novijeg modernog doba.

Izloženi materijal u ovoj knjizi daje širu i potpuniju sliku stanja fizičke kulture kroz istoriju naroda Crne Gore.

Kao što i autor kaže ova publikacija nastala je kao rezultat sabiranja raznih podataka iz literature, anketiranjem pojedinaca i prikupljanjem podataka raznih drugih istorijskih nalazišta u jednom dužem vremenskom periodu. Tokom iščitavanja knjige dolazimo do saznanja da nas istovremeno informiše o dva pravca: prvi kojim se daju i opisuju osnovne karakteristike viteških igara crnogorskog naroda i drugi gdje su hronološki predstavljeni glavni podatci o fizičkoj kulturi od prvobitne zajednice pa sve do novijeg doba tačnije do početka XIX vijeka.

I pored svih različitosti raznih oblika nadmetanja, može se zapaziti da u svim programima glavno mjesto zauzimaju: trčanja, skakanja, bacanja uglavnom kamenom, rvanje a naročito gađanja na razne načine. Gađanje, prije svega iz vatrenog oružja bilo je na visokoj cijeni, što ne znači da nijesu pridavali važnost i drugim viteškim sposobnostima.

Autor je taksativno obradio veliki broj nadmetanja i igara na osnovu prikupljene građe i tako sve to komponovao u ovoj publikaciji koja je svojevrsni dokument i podloga za dalja istraživanja i nadgradnju.

Treba istaći da je autor izvršio određenu grupaciju nadmetanja prema njihovoj sličnosti i načinu realizacije. Takođe su data i određena pravila po kojima su se nadmetanja održavala.

Autor jezgrovito i autentično na osnovu prikupljenih podataka, opisuje mnoge junake, vojskovođe, suverene kao i obične ljude, prezentirajući njihove sposobnosti kako u fizičkom tako i u moralnom pogledu. Ne bez razloga on apostrofira fizičke vrijednosti crnogorskog naroda u različitim vremenima i situacijama ističući prije svega: brzinu, okretnost, snagu zatim voljni moment i hrabrost na čemu temelji uspješnost u borbama protiv raznih osvajača. On ističe visoke vrijednosti morfološke građe crnogoraca i crnogorski, ističući da je prosto rijetkost sresti »debelog« crnogorca, već da su svi sazdana od najfinijeg sklopa skeletno - mišićne građe. Takođe ističe da se prilikom svih nadmetanja i igara, poštuje fer plej na visokom nivou i da nema zavisti i osvetoljublja. Autor pored osnovne teme »Viteške igre« na prikladan način prezentuje i druge vrijednosti i obilježja ovog naroda kroz vjekove, prije svega kroz epsko pjevanje, narodne običaje raznih sredina u različitim vremenima, oružje, nošnje pa sve do ponašanja učesnika u igrama od najnižeg do najvećeg staleža.

Izložena materija u ovoj publikaciji daje širu i potpuniju sliku stanja fizičke kulture kroz istoriju države Crne Gore. Knjiga ima višestruki značaj ne

samo sa istorijskog aspekta i slobodno se može reći da je ista dobar prilog istoriji fizičke kulture Crne Gore. I najzad može se istaći da postoji i odgovarajuća stručna potreba za ovakvom publikacijom, kao nužno polazište u pisanju nacionalne i regionalne istorije fizičke kulture na ovim prostorima.

Na bazi iznesenog vjerujem da je ova publikacija odgovorila na određena pitanja i ispunila svoju osnovnu funkciju.

(„Dan”, 11. novembar 2004. god.)

У ПРИПРЕМИ КОНГРЕС ЦРНОГОРСКЕ СПОРТСКЕ АКАДЕМИЈЕ

Пријаве радова до 15. децембра

Први конгрес Црногорске спортске академије и Друга међународна научна конференција одржаће се у Котору од 31. марта до 2. априла 2005. године.

У раду овог скупа учешће могу узети стручњаци различитих специјалности, свих профила струка, који на било који начин: стручно-образовном, стручно-развојном, истраживачком, научном проучавају, односно приступају спорту. Програм и теме Конгреса и Конференције су: Друштвено-економски односи у спорту и Методологија и технологија рада у спорту.

Сви заинтересовани учесници су обавезни да до 15. децембра

Са неког од ранијих конгреса

ове године доставе сажетак свога рада, са кључним ријечима, обима до једне куцане стране, а рад у цјелини, обима до осам куцаних страна достављају најкасније до 15. фебруара наредне године.

У прирeђивачком одбору налазе се: академик Николај И. Волков (Москва), проф. др Вангел Симев (Скопље), проф. др Павле Опавски (Будва), проф. др Војин Николић (Никшић), др Новак Јовановић (Цетиње), др Душко Бјелица, Драган Дробњак, Душан Симоновић, Дервиш Селхановић (Подгорица), Бахри Ишка (Тирана), Батриј Марковић (Беране) и Стојан Ивезић (Бијело Поље). Т.Б.